

DET KONGELIGE AKADEMI FOR DE SKØNNE KUNSTER
AKADEMIRAADET

Akademiraadets opgave er at fremme kunsten og rådgive staten i kunstneriske spørgsmål

Museumsdirektører
Lars Kærulf Møller
Bornholms Kunstmuseum
ikm@bornholms-kunstmuseum.dk
og
Jacob Bjerring-Hansen
Bornholms Museum
jbh@bornholmuseum.dk

Charlottenborg den 28. april 2017
(25.02.43)

Bornholms Kunstmuseum i Rø
Notat på baggrund af Akademiraadets besøg på museet den 22. marts 2017

Akademiraadet er den 22. marts i år blevet forelagt et detaljeret forslag til udvidelse af det fine museum i Rø, tegnet i 1994 af arkitekterne Fogh og Følner.

Rådets besøg kom i stand på baggrund af en begrundet bekymring for konsekvenserne af en stor tilbygning på et sårbart sted og som et alvorligt indgreb i et meget værdsat eksisterende museum.

Forslaget til udvidelse af museet er skabt af den amerikanske arkitekt James Carpenter.

Ligesom det nuværende museum underlægger sig naturens linjer - herunder træder tilbage for udsynet mod Helligdomsklipperne - og respekterer, fortæller og fremhæver historien om kildens betydning som samlingspunkt for fortidens handelsmænd på stedet, bør det nye museum også indskrive sig i en læsning af landskabet.

Bornholms Museum har som arkitektur en række højt skattede kvaliteter.

Den glasoverdækkede og lysintense indre rygrad, samler de intime og lysafstemte udstillingsrum i en lang faldende bevægelse, der forener serien af udstillingsrum. Den langstrakte struktur tegner, indvendigt som udvendigt, landskabets karakteristiske terrænfald mod slugten, vinkelret mod helligdomsklipperne, den nordvendte kyst og den højtliggende horisont.

Facaderne såvel som museets indre formidler kulturlandskabets skala og lokale byggeskik, både i rum og i valg af materialer - det lyse murværk og den glaserede tegl. Gennem dette værk er der således på forhånd truffet afgørende valg omkring en læsning af stedet, som nødvendigvis skal respekteres i en fremtidig udbygning.

Carpenters forslag til en tilbygning har, efter en detaljeret gennemgang, ligeledes vist sig at rumme åbenlyse kvaliteter:

Der er tale om et arkitektonisk værk, der på en overbevisende måde arbejder med transparens, translusens og ikke mindst iscenesættelse af dagslyset. Det fremtræder som et moderne og minimalistisk hus, der i sig selv har store arkitektoniske kvaliteter. En smukt proportioneret enkelhed i sin formgivning og en komposition af rum, der i sig selv er et kunstnerisk værk.

Som det er Bornholms Kunstmuseums særkende, skaber forslaget rum, der har mulighed for at tilbyde varierende lyssætninger af dagslyset i et kreativt og kunstnerisk samspil med udstillede værker af helt forskellige karakter. Ikke neutrale og ligegyldige rum, men rum der eksperimenterer og i sig selv er værktøj for fremstilling af kunsten.

En museumsudvidelse af den forelagte kvalitet vil, set i kunstens perspektiv forbedre kunstens muligheder betragteligt som supplement til de eksisterende rammer. Det vil give nye og unikke muligheder for at vise lyskunst i Danmark. Den projekterede tilbygning er indrettet således, at både naturligt og kunstigt lys kan anvendes i fleksible og mobile konstellationer og give optimale rammer for denne kunstform. Den vil blive det første udstillingssted i Danmark, som er skabt til dette formål. Samtidig vil tilbygningen operere med en anden skala end det oprindelige museums mere intime rum og åbne for flere forskellige måder at vise kunst på. Således er forslaget at betegne som et bygningsværk i særklasse.

Projektets svaghed træder dog tydeligt frem:

Her er nemlig også tale om et nybyggeri, der på en voldsom måde angriber og skærmer det eksisterende museum. Dets strukturelle sammenhæng med både landskabet i et større perspektiv end det helt nære, samt den fysiske kobling til det eksisterende museum, bærer præg af en mangelfuld kvalitetsanalyse og forståelse for de indledningsvist nævnte kvaliteter: Placeringen blokerer ankomstens møde med stedet og det frie udsyn mod horisonten. Med dette greb modsiges det eksisterende museums samspil med stedet.

Det anser Akademiraadet for helt uacceptabelt.

Men rådet mener også, at dette må kunne rettes og at der kan gives en bedre placering i en samlet komposition. Den stedslige tilpasning, som en større og mere indlevet landskabelig helhedsplan ville tilvejebringe, kan potentielt forløse projektet som en helhed.

Akademiraadets konklusion er følgende:

- Det eksisterende museum skal respekteres og bevares i sin helhed, men det tåler nænsomt tilkobling af en ny bygning.
- Nyt byggeri skal respektere stedets overordnede sigtelinjer og derfor etableres i direkte forlængelse af det eksisterende museum.
- Der kan, af hensyn til nye museumsfunktioner og muligheder, arbejdes med større volumener end de eksisterende.
- Specifik landskabsarkitektfaglig viden skal sættes i spil i forbindelse med udarbejdelsen af en overordnet helhedsplan, som en integreret del af projektet, hvori nybyggeriet indskrives. Helhedsplanen bør udarbejdes med afsæt i en større landskabelig læsning og med fokus på de langstrakte sigtelinjer mod horisonten.

Elskede og velrenommerede museer både i Danmark og i resten af verden udvides løbende og i takt med nye behov. Herpå findes der utallige smukke eksempler.

Tilsvarende vil Bornholms Museum, hvis ovenstående råd følges, gennem James Carpenters tilbygningsprojekt få tilført fine kvaliteter, der kan fremhæve nye såvel som eksisterende stedsbundne karaktertræk.

Akademiraadet stiller sig i øvrigt gerne til rådighed i en videre dialog.

Med venlig hilsen
Akademiraadet

Milena Bonifacini
formand